

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

พวงทอง ศรีวิลัย¹

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวโน้มความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ (2) สร้างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ และ (3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ดำเนินการวิจัยโดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน

ผลการวิจัย พบว่า (1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวโน้มความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ พบว่า สภาพปัจจุบันของครู นักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน และความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (2) รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ คือ SIEBN สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ผลการตรวจสอบรูปแบบ ความถูกต้อง/ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ (3) ผลการศึกษการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ พบว่า ปีการศึกษา 2562 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยม ผู้เรียนมีผลการประเมินสมรรถนะเชิงบูรณาการอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 90.03 และความพึงพอใจ ที่มีต่อผลการการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2561 กับ ปีการศึกษา 2562 นั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: รูปแบบ; เสริมสร้างสมรรถนะ; บูรณาการ; โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

การอ้างอิง:

พวงทอง ศรีวิลัย. (2566). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่. *วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 13(1), 117-127.

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง
2086 ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย
ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: phoungtong@swcm.ac.th

The Development of an Integrated Strengthening Capacity Model for Students with Special Needs in Srisangwan School, Chiang Mai

Phoungtong Sriwilai¹

Abstract

This research article aimed to (1) study current state and future trends, the need to develop an integrated strengthening capacity model for students with special needs in Srisangwan School, Chiang Mai (2) to create an integrated strengthening capacity model for students with special needs in Srisangwan School, Chiang Mai and (3) to study the results of using the integrated strengthening capacity model for students with special needs, Srisangwan School, Chiang Mai. This research study uses the mixed methods research methodology.

The research findings revealed that: (1) Current conditions of teachers, students, personnel, parents, and stakeholders Overall, at the level Moderate in all aspects. The need to develop an integrated capacity building model for students with special needs, Srisangwan School, Chiang Mai. Overall is at the highest level. (2) The result of creating the integrated strengthening capacity model for students with special needs in Srisangwan School, Chiang Mai, found that the development of an integrated strengthening capacity model for students with special needs in Srisangwan School, Chiang Mai has there components which are: SIEBN Model. For students with special needs, Srisangwan School, Chiang Mai. The results of the study of using of the development of an integrated strengthening capacity model for students with special needs in Srisangwan School, Chiang Mai found that Evaluation results for accuracy/suitability/feasibility/benefits by experts the overall was at the high level. (3) The result of using the development of an integrated strengthening capacity model for students with special needs in Srisangwan School, Chiang Mai found that; academic year 2019 Students had the results of the integrated competency assessment an excellent level of 90.03 percent. and the satisfaction towards the results of using the integrated competency building model for learners with special needs at Srisangwan Chiang Mai School.

Keywords: Model; Strengthening Capacity; Integrated; Srisangwan Chiang Mai School

Type of Article: Research Article

Cite this article as:

Sriwilai, P. (2023). The development of an integrated Strengthening capacity model for students with special needs in Srisangwan School, Chiang Mai. *Ph.D. in Social Sciences Journal*, 13(1), 117-127.

¹ Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Ramkhamhaeng University
2086 Ramkhamhaeng Road, Hau Mark, Bangkok 10240, Thailand
Corresponding Author Email: phoungtong@swcm.ac.th

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่เป็นสถานศึกษาภายใต้โครงการได้ร่วมพระบารมีของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เนื่องในโอกาสครบรอบ 100 พรรษา กระทรวงศึกษาธิการได้รำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่านที่มีต่อพสกนิกรทุกหมู่เหล่า รวมถึง ผู้ด้อยโอกาส และผู้พิการไทย อย่างอนงอนันต์หาที่สุกมิได้ จึงเป็นโรงเรียนแห่งแรกที่เกิดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความพิการทางด้านการร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ที่มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ปี พ.ศ.2544 อย่างเต็มรูปแบบ จึงมีนักเรียนมาจากทั่วประเทศเช่น จังหวัดสตูล ปัตตานี นครศรีธรรมราช ภูเก็ต ฯลฯ ทำการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เพื่อเป็นการสืบสานพระราชปณิธานของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารีพระกนิษฐาธิราชเจ้า ทรงเสด็จเยี่ยมนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ เป็นการส่วนพระองค์ เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ.2550 ทรงมีกระแสพระราชดำริส่วเป็นแนวทางกับโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ 5 เรื่องหลัก คือ

1. ด้านวิชาการ ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนเป็นรายบุคคลตามศักยภาพ สนับสนุนส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษ ให้เขาได้เรียนในสิ่งที่เขาต้องการเรียนและต้องการเป็นในอนาคต ทั้งในสายสามัญ และสายอาชีพ การส่งเด็กเรียนร่วมเป็นวิธีที่ดีที่สุด เนื่องจากเด็กจะได้มีทักษะชีวิต ทักษะสังคม ทักษะอาชีพอย่างแท้จริง

2. ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ และการพยาบาล นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษควรจัดบริการสื่อเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา เป็นรายบุคคล ทั้งเครื่องช่วยความพิการ ภายอุปกรณ์ กิจกรรมบำบัด กายภาพบำบัด

อาชบำบัด รวมถึงการคัดกรองเพื่อผ่าตัดแก้ไขความพิการอย่างต่อเนื่อง เหมาะสม สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข มีสัมมาชีพ มีเกียรติภูมิแห่งตน และมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ และเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนพิการได้

3. ด้านสังคม อารมณ์ จิตใจ เมื่อเด็กๆ มีสภาพความพิการ ทำให้เขาขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เห็นคุณค่าของตัวเองต่ำ หากมีครู บุคลากร ผู้บริหาร รวมถึงเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง สังคม ชุมชน เข้าใจให้โอกาสจะทำให้เขาสามารถมีพลังใจในการที่จะพัฒนาตนเองได้

4. ด้านอาชีพ ปลายสุดของการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ นั่นคือ การมีทักษะอาชีพ สามารถเลี้ยงตนเองได้ โดยไม่เป็นภาระต่อครอบครัว ชุมชน สังคม มีชีวิตอย่างอิสระ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

5. ด้านบรรยากาศ สิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ที่เอื้อให้เด็กพิการ สามารถเข้าถึงองค์ความรู้ ประสบการณ์ ตั้งแต่ระดับต้นน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ ได้อย่างไม่มีอุปสรรค และครู บุคลากร นักเรียนผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต้องพึงพอใจ และมีความสุข และในวันที่ 19 มกราคม 2558 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯได้เสด็จทรงเปิดอาคาร 100 ปี บรมราชชนนีการุณย์ และป้ายชื่ออาคาร 110 ปี นวมินทรบรมราชชนนี รวมทั้งห้องสมุดเฉลิมราชกุมารี ทรงติดตามงาน ทรงงานตามพระราชดำริพร้อมเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาอย่างไรให้ต่อเนื่องสำหรับนักเรียนโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนมีความตระหนักถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ท่าน จนเกิดเป็นแรงบันดาลใจ จึงน้อมนำกระแสพระราชดำริของพระองค์ท่านมาปฏิบัติเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีศักยภาพเต็มขีดสุดแห่งตน พร้อมกับให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดจากเทคโนโลยีที่พัฒนารวดเร็ว (digital disruption) ให้เท่าทันและอยู่เป็น

อยู่ได้อย่างไม่เป็นภาระ มีชีวิตอิสระอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุข มีสัมมาชีพ มีคุณภาพชีวิตที่ดี อย่างมีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงศึกษาการพัฒนา รูปแบบเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคตความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่
2. เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ศึกษาแนวโน้มในอนาคต การสร้างรูปแบบและศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการ
2. ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (purposive sampling) รวมทั้งสิ้น 150 คน ประกอบด้วย ครู จำนวน 40 คน บุคลากร จำนวน 20 คน คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 10 คน นักเรียน จำนวน 40 คน ผู้ปกครอง จำนวน 25 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 15 คน

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่มีรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่
2. โรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่สามารถนำรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. สถานศึกษาในสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษสามารถนำรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ไปประยุกต์ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัด

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดการบริหารเชิงบูรณาการ

ลักษณะพื้นฐานของการบูรณาการ Kodner (2009) สรุปแนวคิดสำคัญของการบูรณาการที่แสดงให้เห็นลักษณะพื้นฐานที่สำคัญของการบูรณาการ ได้แก่

1. การบูรณาการมีความเป็นระบบ (systematic) และสัมพันธ์กับการดูแลระยะยาว (continuum of care) ที่เป็นเหมือนแกนกลาง (backbone) ของการพัฒนากระบวนการ เพราะมีปัจจัยหลากหลาย นอกจากมิติของสาธารณสุข และการแพทย์เข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะมิติทางสังคมศาสตร์ เช่น ผู้สูงอายุ การเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ผู้พิการ ทำให้กระบวนการดูแลให้ทั่วถึงไม่สามารถทำได้โดยองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่เป็นการร่วมมือกันในการดูแลอย่างผสมผสาน เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับการดูแลอย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง
2. การบูรณาการต้องการผลลัพธ์ที่ครอบคลุมและมุ่งประสิทธิผลที่ดีขึ้นของระบบ (comprehensive

goal and concern of effectiveness) การบูรณาการเกิดขึ้นเพื่อจัดการกับปัญหาที่เกิดจากการจัดการแบบแยกส่วนที่ทำให้เกิดความด้อยประสิทธิภาพของระบบวัตถุประสงค์ของการบูรณาการเพื่อให้ระบบมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลผลดีขึ้น เช่น การลดขั้นตอน การเพิ่มการเข้าถึงผลลัพธ์ที่ครอบคลุมนี้เป็นเป้าหมายร่วมของระบบที่มีความสำคัญต่อการบูรณาการในด้านที่จะทำให้แต่ละส่วนที่เข้ามาบูรณาการกันมีความเข้าใจตรงกัน อันจะนำไปสู่การกำหนดแนวทางและแบบแผนปฏิบัติที่สอดคล้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว

3. การบูรณาการต้องการการจัดการเป็นระบบ (systematic management) การบูรณาการเป็นการรวมกันเข้าของแต่ละส่วน แต่ละส่วนที่เข้ามาเกี่ยวข้องต่างมีความสัมพันธ์กันในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง และมีวัฒนธรรมของระบบนั้น รูปแบบความสัมพันธ์ และวัฒนธรรมนี้มีผลต่อการจัดโครงสร้างการบริหารจัดการและความร่วมมือของแต่ละส่วน การบูรณาการต้องการวางแผนเพื่อออกแบบระบบการนำไปปฏิบัติ และการติดตามประเมินผลเพื่อปรับปรุงระบบร่วมกัน ดังนั้นแล้วกระบวนการสื่อสารระหว่างแต่ละส่วนจึงมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบบูรณาการ

4. การบูรณาการไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว แต่มีความหลากหลายขึ้นกับบริบท (context or environment based) การออกแบบระบบบูรณาการมีความเฉพาะเจาะจงกับบริบทที่เป็นอยู่ในขณะนั้น ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการบูรณาการ คือ ความพร้อมของแต่ละส่วนที่จะเข้ามามีส่วนร่วมวัฒนธรรมขององค์กร ทรัพยากร และกลุ่มเป้าหมายที่ดูแล (หรือปัญหาที่ต้องการแก้ไข) ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีความแตกต่างกันในแต่ละองค์กร (พื้นที่) การบูรณาการจึงอยู่บนพื้นฐานปัจจัยเหล่านี้

สำหรับการจัดการศึกษาเชิงบูรณาการในโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ เป็นการบริหารกระบวนการ

จัดการพัฒนาผู้เรียนตามบริบทของโรงเรียนที่มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการในการพัฒนาผู้เรียนพัฒนาครู บุคลากร สื่อสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเด็กพิการทางร่างกายทางการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพอาคารสถานที่ตลอดจนกระบวนการจัดระบบในการใช้เครือข่ายทางสังคมที่เข้ามาเกี่ยวข้องให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการจัดกิจกรรม ภารกิจ แนวคิดในการบริหารด้านต่างๆ อย่างหลากหลายวิธีการบริหารเชิงบูรณาการ ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ผันผวนในปัจจุบัน จนสามารถพัฒนาผู้เรียน คณะครู ผู้บริหาร ผู้ที่เกี่ยวข้อง และสถานศึกษาที่มีคุณภาพในระดับที่ชุมชนและสังคม ตลอดจนหน่วยบังคับบัญชาระดับสูงเกิดความพึงพอใจ และภาคภูมิใจ

แนวคิดการพัฒนารูปแบบ

การพัฒนารูปแบบขึ้นอยู่กับการตัดสินใจที่เหมาะสมของรูปแบบหรือโมเดลที่เลือกใช้ อาจพิจารณาได้จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างปรัชญา หรือแนวคิดของรูปแบบกับประเด็นปัญหาของสิ่งที่ต้องการ ซึ่งการสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อให้รูปแบบมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการพัฒนาแบบอย่างเป็นระบบ

Keeves (1988) ได้กำหนดการพัฒนารูปแบบไว้สองขั้นตอนคือการสร้างรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ ซึ่ง สมาน อัครวุฒิ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการประถมศึกษาในระดับจังหวัด โดยมีการพัฒนาดังนี้

1. การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการ และข้อมูลพื้นฐานประกอบการสร้างรูปแบบด้วยการวิเคราะห์เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

2. การสร้างรูปแบบขั้นต้น ด้วยการจัดทำร่างรูปแบบจากข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร งานวิจัย และข้อสรุปที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ

3. การประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบ ด้วยการพัฒนาความสอดคล้อง ความเหมาะสมของรูปแบบและความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ

4. การปรับปรุงแก้ไข และพัฒนารูปแบบ

แนวคิดการเสริมสร้างสมรรถนะ

สมรรถนะจะเป็นส่วนเสริมให้ตำแหน่งงานหนึ่งที่ถูกกำหนดด้วย Job Description (JD) และ Job Specification (JS)

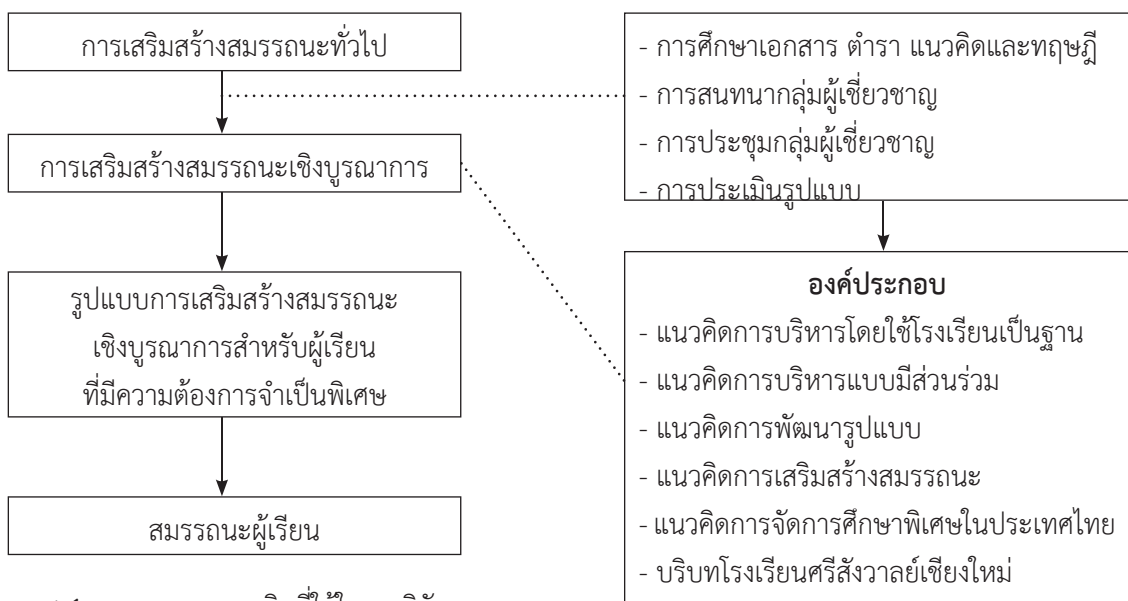
Wonghong (2007) กล่าวถึง สมรรถนะ หมายถึง คุณลักษณะเชิงพฤติกรรมเป็นพฤติกรรมที่องค์กรต้องการจากข้าราชการ เพราะเชื่อว่าหากข้าราชการมีพฤติกรรมการทำงานในแบบที่องค์กรกำหนดแล้ว จะส่งผลให้ข้าราชการผู้นั้นมีผลการปฏิบัติงานที่จะส่งผลให้องค์กรบรรลุเป้าประสงค์ที่ต้องการไว้ ตัวอย่างเช่น การกำหนดสมรรถนะการบริการที่ดีเพราะหน้าที่หลักของข้าราชการ คือ การให้บริการแก่ประชาชน ทำให้หน่วยงานของรัฐบรรลุวัตถุประสงค์ คือการทำให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน

Na Nan (2007) กล่าวถึงสมรรถนะ หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกโดยเกี่ยวข้องกับความรู้ ทักษะ ความสามารถ และคุณลักษณะอื่นๆ ในการทำงานให้ประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์กรให้มีผลงานได้ตามเกณฑ์หรือโดดเด่นกว่ามาตรฐานที่กำหนด และเป็นการจำแนกความแตกต่างระหว่างบุคคลที่มีผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพสูงออกจากบุคคลอื่นอย่างสมเหตุสมผล

จากการศึกษา ความหมายของสมรรถนะ สรุปได้ว่า สมรรถนะเป็นความรู้ ความสามารถ เฉพาะส่วนบุคคล ซึ่งจะแสดงออกมาหรือไม่ขึ้นอยู่กับโอกาสในการปฏิบัติงาน หรือการค้นหาตัวตนเพื่อให้พบกับสมรรถนะที่ซ่อนเอาไว้ออกมาใช้ ซึ่งสามารถนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย

การเสริมสร้างสมรรถนะในการวิจัยนี้ คือ การส่งเสริมความรู้ ความสามารถ ทักษะ และการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนอย่างหลากหลายให้มีความรู้ความสามารถการปฏิบัติงานในองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดได้

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods) ด้วยวิจัยเชิงปริมาณและวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต ความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

1.1 วิธีดำเนินการ

(1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(2) สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

(3) สอบถามสภาพปัจจุบัน และแนวโน้มความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการ สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

1.2 เครื่องมือ

(1) แบบสัมภาษณ์ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ

(2) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคตความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

1.3 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ผู้ให้ข้อมูลเป็นบุคคลที่เลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) และ ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 300 คน และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) จากนั้นใช้การสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) โดยวิธีการจับสลาก จำนวน 150 คน

1.4 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

2.1 วิธีดำเนินการ

(1) สัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิ

(2) ดำเนินการสนทนากลุ่ม (focus group)

(3) ร่างรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

(4) ประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 12 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 7 คน และผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน

2.3 เครื่องมือ ได้แก่ ข้อคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม และแบบตรวจสอบรูปแบบและคู่มือ ด้านความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นไปได้ และประโยชน์ ของรูปแบบ

3. ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

3.1 วิธีดำเนินการ

(1) ใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

(2) ประเมินความพึงพอใจจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์

เชียงใหม่ โดยผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน จำนวน 120 คน

(3) เผยแพร่และขยายผลการใช้รูปแบบ การเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่

3.2 เครื่องมือ คือ แบบประเมินความพึงพอใจ รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์ เชียงใหม่

3.3 กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 120 คน

3.4 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการบรรยาย ข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและแนวโน้มความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันของครู นักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

1.2 ความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการ สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ของครู นักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด

2. รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ พบว่า รูปแบบมีองค์

ประกอบ คือ SIEBN (S : Student, I : Impairment, E : Empowerment, B : Barrier-Free, N - Network) ในการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (1) ด้านความสามารถในการสื่อสาร (2) ด้านความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา (3) ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (4) ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และ (5) ด้านความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างอิสระ สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

ผลการตรวจสอบรูปแบบ ความถูกต้อง/ความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ประโยชน์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.75$, $\sigma = 0.38$)

3. ผลการศึกษาการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ พบว่า

3.1 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2561 ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 90.95 ปีการศึกษา 2562 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 93.05 จะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้งสองปีการศึกษา แต่มีผลการพัฒนาความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.10 ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3.2 ผู้เรียนมีผลการประเมินสมรรถนะเชิงบูรณาการ การศึกษา 2561 ภาพรวมอยู่ในระดับดี ร้อยละ 86.93 ปีการศึกษา 2562 ผู้เรียนมีผลการประเมินสมรรถนะเชิงบูรณาการ ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 90.03 มีผลการพัฒนาความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.10

3.3 ความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีต่อผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้าง

สมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2561 กับ ปีการศึกษา 2562 นั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

การอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ พบว่า (1) สภาพปัจจุบันของครู นักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน (2) ความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ของครู นักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อันเนื่องมาจากโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่มีการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานภายใต้เอกลักษณ์สถานศึกษา “การฟื้นฟูการเรียนรู้” โดยอิงสถานการณ์ของความยากลำบากในการพัฒนาผู้เรียน ยึดความแตกต่างของสภาพความพิการ (impairment) ที่มีสภาพความพิการทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ จัดการเรียนรู้ที่เพิ่มขีดความสามารถ ส่งเสริมการใช้สื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ลดอุปสรรคให้เข้าถึงการเรียนรู้ (barrier-free) เน้นหลักการมีส่วนร่วม (participation or collaboration or involvement) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครองตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (empowerment) จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้นบนรูปแบบที่ชุมชนภาคีเครือข่าย (network) มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการจัดการศึกษา

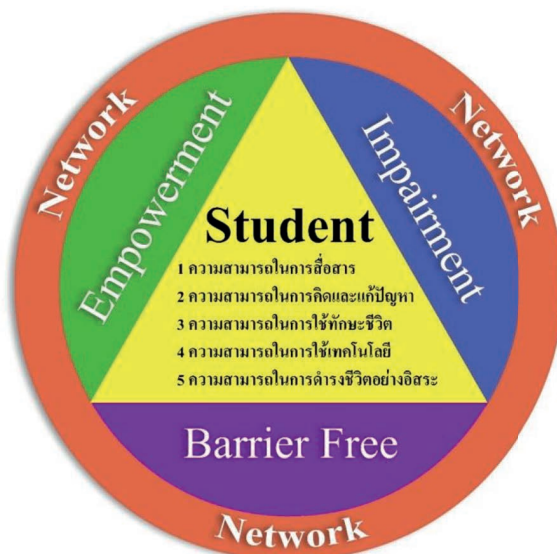
แนวโน้มในอนาคตความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ซึ่งการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เน้นหลักการมีส่วนร่วมนั้น ยังไม่เท่าทันการเปลี่ยนแปลงในโลกยุคดิจิทัลและการเปลี่ยนแปลงสมรรถนะผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งจากการศึกษาพบว่า การพัฒนาผู้เรียนที่ยึดความแตกต่างของสภาพความพิการ ซึ่งเป็นความต้องการพัฒนาอันดับสูงสุด เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เต็มขีดสุดแห่งตน เน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายในการสนับสนุนการบริหารจัดการได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับการพัฒนานโยบายโรงเรียนประชารัฐ และโรงเรียนร่วมพัฒนา และส่งเสริมสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 รู้คุณค่าแห่งตน เป็นพลเมืองที่ดีในสังคม และพลโลก

2. รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ SIEBN Model มีองค์ประกอบ คือ S หมายถึง Student, I หมายถึง Impairment, E หมายถึง Empowerment, B หมายถึง Barrier-Free, และ N หมายถึง Network ในการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ (1) ด้านความสามารถในการสื่อสาร (2) ด้านความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา (3) ด้านความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต (4) ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยี และ (5) ด้านความสามารถในการดำรงชีวิตอย่างอิสระสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยใช้กระบวนการระดมความคิดเห็นจากครู นักเรียน บุคลากร ผู้ปกครอง ทุกภาคส่วนและเชื่อมโยงการบริหารจัดการองค์กรเชิงบูรณาการด้วย SIEBN Model เป็นกรอบแนวทางการบริหารในโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ เน้นการบริหารจัดการ

แบบมีส่วนร่วม (participative management) ภายใต้หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้รูปแบบที่มีความสมบูรณ์ เป็นแนวทางการบริหารจัดการสถาน

ศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษามีผลการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง (High performance Organization--HPO)

ภาพ 2 รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่

3. ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ มีดังนี้

3.1 ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปีการศึกษา 2561 ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 90.95 ปีการศึกษา 2562 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 93.05 จะเห็นได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับดีเยี่ยมทั้งสองปีการศึกษา แต่มีผลการพัฒนาความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.10 ซึ่งเป็นผลมาจากการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3.2 ผู้เรียนมีผลการประเมินสมรรถนะเชิงบูรณาการ ปีการศึกษา 2561 ภาพรวมอยู่ในระดับดี ร้อยละ 86.93 ปีการศึกษา 2562 ผู้เรียนมีผลการประเมินสมรรถนะเชิงบูรณาการ ภาพรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม ร้อยละ 90.03 มีผลการพัฒนาความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น ร้อยละ 3.10

3.3 ความพึงพอใจของครู นักเรียน ผู้ปกครอง และกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่มีต่อผลการการใช้รูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิงบูรณาการสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษโรงเรียนศรีสังวาลย์เชียงใหม่ ระหว่างปีการศึกษา 2561 กับปีการศึกษา 2562 นั้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($p < .05$)

ข้อเสนอแนะ

1. ศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับขอบข่ายการบริหารจัดการโรงเรียนในแต่ละด้านตามโครงสร้างการบริหารแบบเชิงลึก

2. นำรูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะเชิง

บูรณาการ (SIEBN) ทดลองใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับผู้พิการประเภทอื่นๆ

3. ศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาเฉพาะทางสำหรับนักเรียนพิการแต่ละประเภท

References

- Keeves, J. P. (1988). *Educational research, methodology, and measurement: An international handbook*. Pergamon.
- Kodner, D. L. (2009). All together now: A conceptual exploration of integrated care. *Healthcare Quarterly*, 13(Special), 6-15.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Na Nan, R. (2007). *Core competencies of chief administrators of the Tambon administrative organizations in Nan province*. Master's Independent Study of Public Administration, Chiang Mai University. [In Thai]
- Wonghong, D. (2007). *The competency development of senior governing officers in the administration section: The Office of the Permanent Secretary, The Ministry of Interior*. Master's Thesis of Arts in Political Science, Ramkhamhaeng University. [In Thai]